

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД 09-4788/28.09.2022 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс, във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД 09-3893/15.08.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за специфична професионална подготовка по учебен предмет **графичен дизайн – теория**, за професионалното направление код **213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“**, професия код **213070 „Графичен дизайнер“**, специалност код **2130701 „Графичен дизайн“** съгласно приложението.

X

Мария Гайдарова
Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А   П Р О Г Р А М А
ЗА СПЕЦИФИЧНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО
УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ
ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН
ТЕОРИЯ

Утвърдена със Заповед № РД 09-.....20..... г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

Код 213 „АУДИО-ВИЗУАЛНИ ИЗКУСТВА И ТЕХНИКИ; ПРОИЗВОДСТВО НА МЕДИЙНИ ПРОДУКТИ“

ПРОФЕСИЯ:

Код 213070 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙНЕР“

СПЕЦИАЛНОСТ:

Код 2130701 „ГРАФИЧЕН ДИЗАЙН“

София, 2022 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебен предмет **графичен дизайн – теория**, е предназначена за професията „Графичен дизайнер“, специалност „Графичен дизайн“ от професионално направление „Аудио-визуални техники; производство на медийни продукти“ съгласно типовите учебни планове за професионално образование с интензивно изучаване на чужд език, разширено изучаване на чужд език и без интензивно и без разширено изучаване на чужд език в паралелки във всички форми на обучение.

В учебната програма е включен материал, свързан с изграждане на основни теоретични и практически умения, необходими при оформлението и подготовката за печат на различни печатни издания и рекламни продукти. Формирането на професионалните компетентности се постига чрез усвояване на основни знания за техническо и художествено оформление. Учениците познават основните термини, прилагат различни техники при създаване и обработка на графични изображения, използват специализирани програмни продукти. Познават различни техники при създаване и обработка на графични изображения, технологиите за печат и видовете хартия, предпечатна подготовка на каталози, брошури и др. Професионалните умения по специалността са свързани с оформяне на дизайна на печатни и електронни материали, на дизайна на интернет приложения, както и избора на подходящи цветови схеми и шрифтове.

Обучението по предмета се осъществява чрез междупредметни връзки с учебните предмети както от отрасловата професионална подготовка, така и от общообразователната подготовка.

Чрез учебното съдържание по предмета учениците добиват обща представа за основните елементи на графичния дизайн и неговите разновидности. Навлизат в същността на визуалната комуникация и приложната графика с различни художествени интерпретации. Формират се задълбочени познания за композиция и форма, цвят, цветни гами и видове специализирани палитри, използвани и стандартизирани в съвременните графични програми. Това е една от целите на обучението по графичен дизайн.

Учебното съдържание е разпределено в **петнадесет** раздела, с примерен брой учебни часове и включените теми. Всяка тема се разпределя от учителя в началото на учебната година.

Спецификата на учебния предмет налага обучението да се провежда в добре оборудвани ателиета за приложно творчество, както и в компютърни кабинети с подходяща компютърна периферия, проектор и дъска, специализиран софтуер, принтери, скенери и графични таблети и др.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Обучението по предмета графичен дизайн – теория, има за цел да формира у учениците знания и умения за естетическо, творческо и професионално интерпретиране на даден обем информация чрез средствата на приложната графика.

Изучаването на графичните технологии съдейства за общотехническата подготовка на учениците, за развиване на професионалните им интереси и за формиране на творческо отношение към графичното проектиране.

В процеса на обучение по предмета учениците усвояват основните понятия в графичния дизайн и развиват познавателните интереси към създаването на различни рекламни продукти. Придобиват умения за творческо прилагане на основните графични изразни средства.

III. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Разпределение на учебното време

Общият брой часове по учебния предмет графичен дизайн – теория, е определен в типовите учебни планове за съответната специалност в специфична професионална подготовка.

Варианти	Вариант I	Вариант II
Часове по типов учебен план	166 учебни часа	155 учебни часа

Раздели, теми и препоръчителен брой часове

Учебното съдържание е структурирано в **петнадесет** раздела. За всеки раздел са записани препоръчителен брой учебни часове и теми. Учебните часове се разпределят по раздели и теми в началото на всяка учебна година от учителя в зависимост от броя часове, определени в типовия учебен план за съответния клас, методите на обучение и целите на програмата. Усвояването на учебното съдържание може да се планира и в учебната програма за разширена професионална подготовка, както и при провеждането на практическото обучение в реална работна среда за учениците в дуална форма на обучение.

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
I.	Основни понятия в графичния дизайн	4	4
1.	Общи сведения за предмета на графичния дизайн. Историческо развитие и раздели в графичния дизайн		
2.	Характеристика, стилове, направления и течения		
II.	Приложение на графичния дизайн	4	4

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
4.	Мястото на графичния дизайн в рекламата		
5.	Мястото на графичния дизайн в издателската дейност		
III.	Ролята на цветовете в графичния дизайн	6	6
6.	Определение на понятието за цвят. Видове цветови схеми		
7.	Цвят и цветови контрасти. Цветни хармонии		
IV.	Принципи на графичната композиция	10	10
8.	Основни понятия на композицията. Закони, принципи и правила на композицията		
9.	Елементи на графичната композиция (образни, документални). Художествен образ в хармония с цвета и шрифта		
10.	Равновесието – основен закон в приложната графика и нейната композиция. Статичен баланс – симетрия, и динамичен баланс – асиметрия		
V.	Проектиране в графичния дизайн	6	6
11.	Етапи на проектиране. Тема, идеи, асоциация		
VI.	Стилизация на природни елементи и проектиране на декоративни композиции	10	10
12.	Определение за стилизация. Стилизация и геометризация на растителен елемент. Видове флорални форми като обект на изследване: силует, пропорции, цветови вариации, детайл и др.		
13.	Стилизация и геометризация на животинска фигура. Животинската фигура като обект на изследване: силует, пропорции, цветови вариации, детайл и др.		
VII.	Шрифта в графичния дизайн	8	8
14.	Общи сведения за шрифта. Видове шрифт		
15.	Шрифтът като самостоятелен елемент		
16.	Топографски мерки. Междуредови и междубуквени пространства. Дължина на реда и подравняване на текст		
VIII.	Проектиране в графичния дизайн	20	14
17.	Етапи на проектиране. Тема, идеи, асоциация		
18.	Планиране и експерименти. Проучване предмета на дейност		

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
19.	Взаимоотношения на образните елементи в приложно-графичната композиция		
20.	Авторски и натуралистични изобразителни елементи		
21.	Експресивни, сюрреалистични и шаржови изобразителни елементи		
22.	Взаимоотношения на образните елементи в приложно-графичната композиция		
23.	Информационно съдържание – определящ фактор за взаимоотношенията между образните елементи		
24.	Превес на един елемент или на група елементи – превес на фон, на образи на шрифтове, на цвят или тон		
IX.	Печатен дизайн и оформление	8	8
25.	Проектиране на илюстрация		
26.	Проектиране на корица		
27.	Графично оформление на печатно издание		
X.	Визуална комуникация	12	12
28.	Проектиране на пиктограми		
29.	Проектиране на външна и транспортна реклама		
30.	Знамена и транспаранти		
31.	Светлина и светлина и светеща реклама		
32.	Билборд		
33.	Рекламата върху и в транспортните средства		
34.	Реклама по спирките на градския транспорт		
35.	Творческа употреба на топографията. Екслибрис		
XI.	Плакат	10	10
36.	Проектиране на социален плакат		
37.	Проектиране на културен плакат		
38.	Проектиране на рекламен плакат		
XII.	Печатни рекламни материали	12	12
39.	Проектиране на рекламни листовки, дипляни и проспекти		
40.	Проектиране на рекламни каталози, вестници и списания		

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА РАЗДЕЛИТЕ И ТЕМИТЕ	ВАРИАНТ I Препоръчителен брой часове	ВАРИАНТ II Препоръчителен брой часове
41.	Проектиране на календар		
XIII.	Рекламата в електронните медии	14	12
43.	Телевизионна реклама		
44.	Реклама в интернет		
XIV.	Графично рекламно оформление на търговски продукт	12	10
46.	Проектиране на етикет – цвят, щанца		
47.	Проектиране на опаковка – цвят, щанца, макет		
XV.	Създаване на графична, корпоративна идентичност	30	29
48.	Фирмено проучване и логистичен анализ		
49.	Графично изграждане на логотип (запазен знак)		
50.	Лаконичност и баланс, баланс и графични доминанти		
51.	Пропорции, форматиране, разполагане		
52.	Създаване на запазен шрифт и слоган		
53.	Единство между девиз (слоган, заглавие, ехо-фраза, запазен знак)		
54.	Проектиране на корпоративни рекламни материали		
55.	Проектиране на сувенирни рекламни материали		
56.	Място на фотографията в графичния дизайн		
57.	Кадриране на фотографска илюстрация според художествената идея и нуждите на композицията		
58.	Разполагане на текст върху изображение. Практическа задача		
	ОБЩ БРОЙ ЧАСОВЕ	166	155

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В края на обучението учениците трябва да притежават следните знания, умения и компетентности:

знания:

- основните понятия в графичния дизайн;
- изискванията, на които трябва да отговаря графичният проект;

- диференцира средствата за визуална комуникация по вид, място и начин на въздействие;
- описва характеристиките на основните технологии и видовете хартия, използвани в печата.

умения:

- прилага дигитални технологии за създаване на изображения;
- практически прилага получените теоретични знания;
- създава изображения чрез комбиниране на обекти от други изображения;
- създава различни видове печатни и електронни публикации;
- изразява собствена естетическа позиция в процеса на създаване на графичен проект;
- комбинира текст и изображения при създаване на печатни и електронни публикации;
- трансформира графични изображения в подходящ за крайния продукт формат.

компетентности:

- използва специализирани програмни продукти за обработка на изображения, подготовка за печат и др.;
- изгражда визуално единство при създаване на фирмен стил;
- реализира проекти на печатни и електронни материали (книги, брошури, реклами и др.);
- различава основните етапи при проектирането на графичен продукт;
- прилага различни техники при създаване и обработка на графични изображения;
- самостоятелно избира подходящи цветови схеми и шрифтове за нуждите на конкретен проект.

V. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Петя Герасимова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
2. Румяна Григорова – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
3. Атанас Янев – СУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив
4. инж. Маргарита Гатева – гр. София
5. д-р инж. Цветанка Апостолова – гр. София

Учебната програма е разработена в изпълнение на Дейност 2 „Дейности в подкрепа на образователната система“ по Проект BG05M2OP001-2.014-0001 „Подкрепа за дуалната система на обучение“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 –2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.